

Pojasnilo.*)

Na izjavo, sklenjeno od nekaterih tukajšnjih učiteljev na izrednem občnem zboru „Tolmiskega učiteljskega društva“ v Tolminu dne 12. aprila t. l. in priobčeno v cenj. „Učit. Tov.“ z dne 4. velikega travna t. l., šte. 18, na kratko sledeče:

V izjavi stoji črno na belem: „Vse učiteljstvo, zbrano na izrednem občnem zboru „Tolmiskega učiteljskega društva“ v Tolminu 12. aprila 1906, obsoja pisavo lista „Soča“ glede na neprimerne napade nad posameznimi udi učiteljstva, kateri žalijo obenem ves naš stan.“

Podpisani sem mnenja, da ni vse tako, kakor stoji zapisano. Evo dokaza! Podpisani sem član učiteljstva. Glavar Prinzig in šolski nadzornik Lasič sta po okraju proti meni agitirala pri zadnjih volitvah v pomnoženi okraj. Šol. svet. Tudi drugače sta mi izkušala škodovati, kar je razvidno iz mojih odprtih pism. Nekateri tovariši in tovarišice v okraju, ne le da so pustila svojega tovariša na cedilu v tem težkem boju, ki ni le oseben, nego združen s stvarjo in načeli: ponemčevanje, pomanjkljivi računi, pedagoški in moralni grehi in dragi komisar pri nadzorovanju šolskih stavb, terorizem itd. — nego priskočili so glavarju in šol. nadzorniku na pomoč ter udrihali z ostro grajo po meni, ne da bi pomislili, bo li to žalilo ali ne vsega našega stanu. Neprimerno napadati člana učiteljstva, ki ni nikoli nič žalega storil in ni delal nikdar sramote svojemu stanu, ni kolegialno!

Ta izjava se mi zdi približno enaka glavarjevemu popravku, v katerem je hotel nekaj popraviti, pa ni nič popravil, nego priznal, kar je proti meni storil.

To je razvidno iz tega-le:

„Soča“ je priobčila ta dopis iz grahovske županije: „Letos je potekla 6 letna doba zastopnikov v okrajnem šolskem svetu. Volitve so bile 12. t. m. v Tolminu. — V naši županiji smo mislili voliti Torkarja, Poštarja v Podbrdu. Dva dni pred volitvami v sredo, dne 10. t. m. je pa glavar po naši županiji agitiral za poštarja ter nastopil z vsemi silami proti Vrhovcu. Glavar nam je pa s tem oči odprl. Rekli smo, ti pa pri nas čisto nič ne opraviš. Vrtovca dobro poznamo. Uživamo že sadove njegovega truda. Jablane, hruške, mlekarnice so trajni in živ spomin na njega. Ker je pa glavar tako strasten njegov sovražnik, ne more biti naš prijatelj. Zato bomo pa volili take, katerih glavar ne bo, in nečemo voliti onih, katere želi glavar. In tako se je tudi zgodilo. Mi smo med drugimi volili v prvi vrsti Andreja Vrtovca in mesto poštarja Miha Kenda iz Temeljina, brata učitelja Kenda na Ljubinju. Miha je pa še trša kost od Jožefa.“

Iz vsega tega se pa tudi razvidi, koliko spoštovanja in upliva ima glavar pri nas.“

Glavarjev popravek v „Soči“ se glasi:

1. Ni res, „da je glavar po (Grahovski županiji) agitiral za poštarja ter nastopil z vsemi silami proti Vrhovcu.“

2. Ni res, „da je glavar tako strasten njegov (Vrtovca) sovražnik.“

3. Ni res, da se iz dopisa razvidi, „koliko spoštovanja in upliva ima glavar“ — pri Grahovčanih.

Res je pa, da sem z gg. župani iz Bovca, Cerknega, Kobarida in Tolmina ter o priliki svojega uradnega potovanja v Podbrdo dne 10. t. m. tudi z grahovskim županom — kateri se je slučajno nahajal v Hudijužni — in sicer v navzočnosti občinskega tajnika, — govoril o razpisani volitvi osmih udov pomnoženega okrajnega šolskega sveta ter da sem rečenim gospodom izrazil svoje mnenje v smislu, da bi bilo le pravično, da bi dobil vsak sodni okraj po dva zastopnika;

Res je, da sem gospodu županu v Hudijužni, kateri mi je povedal, da nameravajo voliti g. poštarja iz Podbrda — odkritosrečno izrazil svoje odobrenje, ker poznam g. Torkarja kot resnega, inteligentnega, sposobnega moža;

Res je, da sem pri tej priliki tudi opazil, da bi bilo želeli, naj se volijo možje, kateri bi izpolnili važno zastopstvo v okr. š. s. stvarno in pošteno — ne pa taki, ki se niti ne udeležujejo sej;

Res je, da sem izrečno opomnijoč, da ne glede na osebo bi bilo svetovati, naj občinski zastopniki ne volijo začasno upokojenega učitelja, ker učiteljstvo ima v okrajnem š. s. stvarno že dva zastopnika, v osebah zvedencev v šolstvu;

Res je, da izvzemši rečenih petih gg. županov nisem govoril niti z enim od 156 za volitev opravičenih občinskih mož in da torej nisem agitiral za poštarja ter nastopil z vsemi silami proti Vrhovcu;

Res je, da nisem strasten sovražnik Vrtovca, katerega sem podpiral in bodem tudi podpiral v njegovem delovanju v občni blagor kmetijstva;

Res je, da spoštovanje in vpliv, kateri imam v Grahovski županiji ali v okraju sploh, — se ne da ceniti po razsodbi nekega posameznega pod plaščem anonimnosti skrivajočega se dopisnika!

V Tolminu, dne 25. januarja 1906.

Bogomil Prinzig,
c. k. okr. glavar

Na ta „popravek“ sem priobčil jaz v „Soči“ dne 1. februarja to-le odprto pismo g. okrajnemu glavarju:

*) Uredništvu je odgovorno le toliko, kolikor zahteva zakon.

Iz Vašega popravka v cenj. „Soči“ od 31. januarja t. l. šte. 9., razvidim, da ste po okraju agitirali za volitve osmih zastopnikov v pomnoženi okraj. Šol. svet. Zanikujete sicer na dveh mestih, da niste nastopili proti meni. A hitro na to pa sami trdite v popravku dobesedno: „Res je, da sem — izrečno opomnijoč, da neglede na osebo, bi bilo svetovati, naj občinski zastopniki ne volijo začasno upokojenega učitelja, ker učiteljstvo ima v okrajnem š. s. že dva zastopnika, v osebah zvedencev v šolstvu.“

Dotičnikom, katerim ste svetovali, ni bilo težko uganiti, kdo je ta začasno upokojeni učitelj.

Jaz sem bil zadnja leta in sem sedaj izvoljen od čč. g. županov in podžupanov v pomnoženi okrajni šol. svet.

Kot trd delavec in plačevalec ogromnih davkov bom znal iz življenja in lastne izkušnje v tem važnem zastopstvu varovati koristi davkoplačevalcev, združujoč obenem v neko harmonično celoto koristi šolstva in učiteljstva.

Da imam poleg omenjenih izkušenj tudi znanja o šolskih postavah, pedagogiki in didaktiki, ne more škodovati ne meni ne stvari v okr. šol. svetu. Za vsako važno stvar: čim več zvedencev, tim bolje. Vi, gosp. glavar, ste nasprotnega nazora — svobodno.

Kako ste me podpirali pri delovanju v občni blagor kmetijstva, bi znal povedati gosp. Hirsch kot Vaša priča zaradi zborovanja in pouka „Sadjarskega društva“ v šolskih prostorih. Od tedaj ima „Sadjarsko društvo“ svoje shode v občinskih dvorani.

Na druga Vaša nelogična izvajanja v popravku ne odgovarjam, ker se pobijajo in obsojajo sama na sebi dovolj. —

Končno še eno: Mogočna birokracija in sovražni nam sistem v okraju bi smela poljubno člana učiteljstva neopravičeno mesariti, a drugih posameznih krivcev bi se ne smelo niti opravičeno dotakniti! Ta bi bila pa lepa!

Tolmin, 1. junija 1906.

Andrej Vrtovec.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu

ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Naznanilo otvoritve.

Cenjenemu učiteljstvu naznanjam, da sem otvorila

trgovino s trpežnim in
finim šleskim suknom.

V nadi, da me cenjeno učiteljstvo podpira s svojimi naročili, zatrjujem istemu, da mi bo prva skrb, da postrežem vsakomur z najboljšim blagom po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Ludovika Likarjeva

trgovka s suknom.

Grahovo pri Rakeku na Notranjskem.

N. B. Vzorci se pošiljajo franko.